

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	34096
Nom	Fitoteràpia
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	4.5
Curs acadèmic	2021 - 2022

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1201 - Grau de Farmàcia	Facultat de Farmàcia i Ciències de l'Alimentació	5	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1201 - Grau de Farmàcia	29 - Fitoteràpia	Optativa

Coordinació

Nom	Departament
RIOS CAÑAVATE, JOSE LUIS	135 - Farmacologia

RESUM

L'assignatura de Fitoteràpia consta de 4,5 crèdits i s'imparteix com a optativa en el grau de Farmàcia. Està orientada a proporcionar a l'estudiant una visió global del medicament fitoteràpic. És una assignatura teòrica -pràctica amb l'objectiu principal de desenvolupar les habilitats necessàries en la utilització del medicament fitoteràpic dins de l'exercici professional sanitari. Per tant els continguts comprenen diversos aspectes que es resumeixen a continuació:

- Concepte i objectius de la Fitoteràpia.
- Control de qualitat, matèries primes i preparats fitoteràpics. Formes d'administració.
- Aspectes legals de la Fitoteràpia. Fonts de informació
- Aplicació de la Fitoteràpia: Propietats farmacològiques, reaccions adverses, contraindicacions, interaccions i aplicacions terapèutiques de les drogues vegetals en el tractament de diverses patologies:

- Insomni, estrés, ansietat i depressió.
- Insuficiència venosa, arteriosclerosi i hipertensió.
- Trastorns respiratoris.
- Patologies digestives (anorèxia, diarrea, estrenyiment) i hepàtiques. Trastorns metabòlics.
- Trastorns genitourinaris.
- Menopausa i adenoma benigne de pròstata.
- Tractament del dolor y la inflamació. Patologies de pell i mucoses.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

Se recomana que l'estudiant haja cursat les assignatures prèvies de Botànica, Farmacognosia i Farmacologia, ja que aporten els coneixements necessaris per a comprendre molts conceptes que es van a desenvolupar al llarg de l'assignatura

COMPETÈNCIES

1201 - Grau de Farmàcia

- Saber interpretar, valorar i comunicar dades rellevants en els diferents vessants de l'activitat farmacèutica, fent ús de les tecnologies de la informació i la comunicació.
- Reforçar l'adquisició de les competència generals del pla d'estudis.
- Intervenir en les activitats de promoció de la salut, prevenció de malaltia, en l'àmbit individual, familiar i comunitari; amb una visió integral i multiprofessional del processo salut-malaltia.
- Avaluar els efectes terapèutics de medicaments fitoteràpics. Identificar i avaluar els riscos sanitaris associats a la seua ocupació.
- Desenvolupar habilitats relacionades amb l'ús i la dispensació dels medicaments fitoteràpics i altres preparats relacionats a l'oficina de farmàcia, i emetre consell terapèutic i promoure el seu ús racional.
- Avaluació del control de qualitat de medicaments fitoteràpics, plantes medicinals i preparats relacionats.

- Avaluació de l'eficàcia dels medicaments fitoteràpics.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

L'assignatura permetrà als estudiants:

- Desenvolupar capacitat analítica crítica i reflexiva de la fitoteràpia com mètode terapèutic.
- Expressar-se amb rigor, amb terminologia farmacològica i de manera adequada tant al dirigir-se al pacient com a altre professional sanitari.
- Dissenyar protocols experimentals per al estudi de la qualitat, seguretat i eficàcia dels medicaments fitoteràpics.
- Localitzar la informació rellevant sobre los medicaments fitoteràpics i valorar de manera crítica aquesta informació, per a poder proporcionar informació objectiva i contrastada, tant als professionals sanitaris com als pacients, amb l'ús de les tecnologies de la informació i comunicació.

Desenvolupar capacitat de treball individual i en grup, i la capacitat de resoldre problemes plantejats en l'àmbit de la salut i la aplicació de la fitoteràpia.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. FITOTERÀPIA GENERAL

La unitat temàtica de Fitoteràpia General està constituïda per 9 temes teòrics en els que se tracten els conceptes generals que se van a aplicar a les unitats temàtiques següents, tant a nivell teòric com pràctic. Els temes es classifiquen de la següent manera.

Tema 1. Fitoteràpia. Conceptes (droga, principi actiu, extracte). Fonts d'informació.

Tema 2. Metabòlits actius de las plantes

Tema 3. Obtenció de plantes medicinals

Tema 4. Controls de qualitat

Tema 5. Matèries primes i preparats fitoteràpics

Tema 6. Formes d'administració

Tema 7. Aromateràpia. Us terapèutic d'essències

Tema 8. Altres teràpies complementaries i alternatives

Tema 9. Legislació

2. FITOTERÀPIA DESCRIPTIVA

La Fitoteràpia descriptiva està constituïda en 17 temes tèrics (temes 10-26) en els que s'estudien les monografies de les plantes medicinals més rellevants classificades en funció del sistema fisiològic o les patologies en les que se poden aplicar. Cada tema estudia els aspectes botànics, fitoquímiques i farmacològics de les drogues vegetals, així com les indicacions terapèutiques, efectes adversos o interaccions, posologia i bibliografia contrastada que poder consultar. Els temes se resumeixen a continuació:

Tema 10. Fitoteràpia per a l'insomni i l'estress

Tema 11. Fitoteràpia per a la depressió i l'astènia

- Tema 12. Adaptògens i immunostimulants
Tema 13. Fitoteràpia per a la insuficiència cardíaca i insuficiència venosa
Tema 14. Antioxidants
Tema 15. Fitoteràpia de la hipertensió i aterotrombosi
Tema 16. Fitoteràpia per a la tos: antitussius
Tema 17. Fitoteràpia per a la tos: expectorants
Tema 18. Fitoteràpia per a la inapetència, meteorisme i problemes digestius
Tema 19. Fitoteràpia per a la diarrea i el estrenyiment
Tema 20. Fitoteràpia per als trastorns hepato-biliars
Tema 21. Fitoteràpia per als trastorns metabòlics i endocrins
Tema 22. Fitoteràpia per als trastorns urinaris
Tema 23. Fitoteràpia per a l'adenoma benigne de pròstata i disfunció sexual
Tema 24. Fitoteràpia per a la menopausa i trastorns associats
Tema 25. Fitoteràpia per al dolor i inflamació
Tema 26. Fitoteràpia per a les patologies de la pell i mucoses

3. CONTROL DE QUALITAT DE DROGUES VEGETALS

Aquesta unitat forma part de les classes pràctiques, on es realitzarà el control de qualitat de diverses drogues vegetals seguint les indicacions marcades en la Farmacopea. Entre els protocols experimentals a realitzar cal destacar:

- La identificació botànica (macroscòpica i microscòpica) de les drogues vegetals a analitzar
- L'obtenció d'extractes a partir de la droga (extracció, destil·lació, altres).
- L'anàlisi fitoquímic dels principis actius o marcadors de la droga
- La quantificació dels principis actius o marcadors de la droga
- Es realitzarà un informe amb els resultats obtinguts amb la finalitat d'establir si la droga en estudi segueix els requeriments de identitat, puresa i riquesa marcats en la Farmacopea

4. INTERPRETACIÓ DE FÒRMULES FITOTERÀPIQUES: CASOS PRÀCTICS

En aquesta unitat l'estudiant emprarà els recursos bibliogràfics i fonts d'informació adequats per a avaluar diverses formulacions i preparats comercials fitoteràpics. D'aquesta manera l'estudiant haurà d'interpretar, i justificar la indicació terapèutica dels mateixos, la inclusió de cada droga en el preparat i els possibles efectes adversos, contraindicacions o interaccions, desenvolupant les habilitats relacionades amb l'ús i dispensació de medicaments fitoteràpics en l'oficina de farmàcia

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	25,00	100
Pràctiques en laboratori	10,00	100
Seminaris	4,00	100
Tutories reglades	2,00	100
Elaboració de treballs en grup	10,00	0
Estudi i treball autònom	30,00	0
Lectures de material complementari	10,00	0
Preparació de classes de teoria	14,00	0
Preparació de classes pràctiques i de problemes	3,00	0
TOTAL	108,00	

METODOLOGIA DOCENT

Classes magistrals (teòriques) de presentació de conceptes i continguts, amb l'ajuda de medis audiovisuals i el complement de l'aula virtual.

b) Seminaris amb exposició oral de temes complementaris o de reforçament, prèviament seleccionats. Seran realitzats en grups de 4 estudiants.

c) Tutories presencials col·lectives de 16 estudiants o individuals, amb resolució de problemes i casos prèviament treballats per l'estudiant.

d) Classes pràctiques, amb grups de 16 estudiants màxim, en els que predominarà el desenvolupament de protocols experimentals i la resolució de problemes pràctics amb la consulta de les fonts d'informació adequades.

AVALUACIÓ

L'avaluació tindrà en consideració:

- Participació activa en classes, tutories i altres activitats presencials (5%). L'assistència a les tutories de grup serà obligatòria.
- Seminaris dirigits amb exposició oral i debat posterior (5%).
- Classes pràctiques (15%). Es valorarà a través de l'avaluació continuada de la participació en el treball de laboratori, un examen pràctic i l'exposició oral de les qüestions o casos plantejats al finalitzar les sessions de pràctiques.
- Exàmens teòrics: Consistirà en l'avaluació mixta dels coneixements adquirits, amb probes subjectives i objectives. L'examen escrit constarà de temes a desenvolupar, qüestions de resposta curta i preguntes tipus test. La nota final teòrica suposa el 75% de la qualificació de l'assignatura.
- Es requisit imprescindible per poder aprovar l'assignatura haver realitzat i aprovat les pràctiques i

l'examen teòric. Les pràctiques es consideraran aprovades únicament durant el següent curs acadèmic, i s'hauran de repetir en cursos posteriors.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Ríos JL. Fitoterapia. 3ª ed., PUV: Valencia, 2021
- Castillo E, Solís I (eds.). Manual de Fitoterapia. 3ª ed., Elsevier-Masson: Barcelona, 2021
- Vanaclocha B, Cañigueral S. Fitoterapia. Vademécum de prescripción de plantas medicinales. 5ª ed, Masson: Barcelona, 2019
- Cañigueral S, Vila R, Wichtl M. Plantas Medicinales y Drogas Vegetales para infusión y Tisana. Un Manual de Base Científica para Farmacéuticos y Médicos. OEMF International: Milán, 1998
- www.fitoterapia.net

Complementàries

- European Scientific Cooperative on Phytotherapy (ESCOP) Monographs. The Scientific Foundation for herbal Medicinal Products. 2ª ed, 2003 y suplemento 2009, ESCOP: Exeter.
- Real Farmacopea Española, 5ª ed, Ministerio de Sanidad y Consumo: Madrid, 2011. <https://extranet.boe.es/index.php?referer=/farmacopea/index.php>.
- Heinrich M, Barnes J, Prieto JM, Gibbons S, Williamson EM. Fundamentals of Pharmacognosy and Phytotherapy. 3ª ed., Elsevier: Amsterdam; 2018
- Blumenthal M (ed). The complete German Commission E Monographs. Therapeutic Guide to Herbal Medicines. American Botanical Council: Austin, 1998.

ADDENDA COVID-19

Aquesta addenda només s'activarà si la situació sanitària ho requereix i previ acord del Consell de Govern

El resto de las referencias recomendadas se mantienen

1. Continguts

Es mantenen tots els continguts recollits a la guia docent per a les sessions de teoria, pràctiques, seminaris i tutories.

2. Volum de treball i planificació temporal de la docència

Es mantenen tots els aspectes recollits en la guia docent respecte a el volum de treball i planificació temporal de la docència.

3. Metodologia docent

Es mantenen tots els aspectes esmentats a la guia. Es pujarà el material docent necessari per al desenvolupament de les activitats a l'aula virtual.

4. Avaluació

Es mantenen els criteris recollits en la guia docent.

5. Bibliografia

S'actualitza una de les referències:

Vanaclocha B, Cañigual S. Fitoterapia. Vademécum de prescripción. 5ª ed, Elsevier: Barcelona, 2019.

La resta de les referències recomanades es mantenen.